

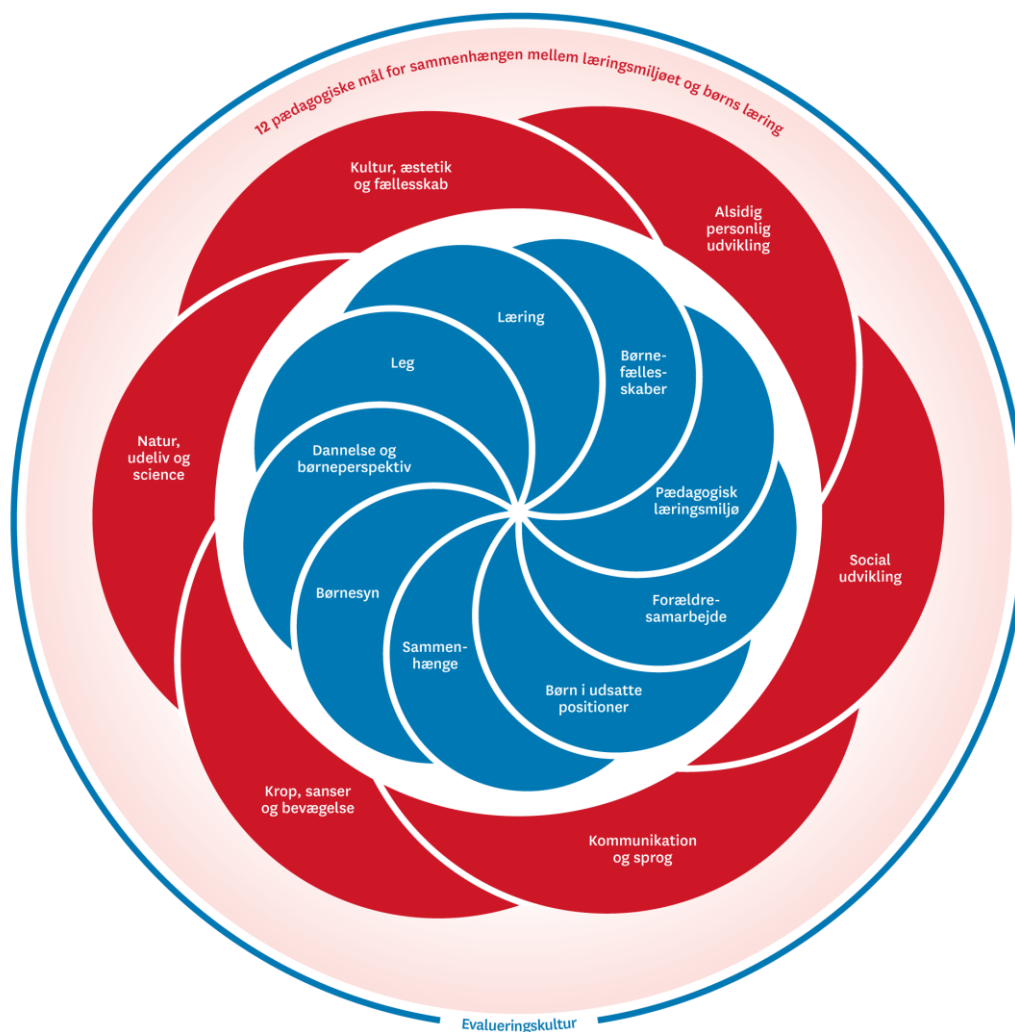
Pædagogisk læreplan for Fuglebakkens Børnehave 2020

fuglebakken

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [*Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold*](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Fuglebakkens Børnehave ligger i Roskilde på kanten til Himmelev. Vi er en lille børnehave med plads til 22 børn og med 4 ansatte. Vi har et skønt hus med mange små kroge med plads til forskellige lege samt en dejlig stor have.

Det tætte samvær mellem børn/voksne og børn/børn samt legen er de bærende elementer. Børnene er alle en del af fællesskabet, og man vil ofte høre børnene tale om deres 'Fuglebakkevenner', som omfatter store som små, drenge som piger. Alle børn er vigtige for fællesskabet, og alle børn ses som individer.

Huset er på mange måder indrettet som et almindelig hus med et køkken/alrum, en entré, et toilet, en stue og et soveværelse/kontor. Dette er bare "voksenbetegnelser" for rummene. Her i Fuglebakken er der dog ingen "voksenrum", men rum for alle – børn som voksne, store som små.

Vi deler ofte børnene ind i mindre grupper og laver forskellige aktiviteter. Derudover er vi som udgangspunkt ude både formiddage og eftermiddage i al slags vejr.

Alle børn har madpakker og drikkedunke med til hele dagen, og vi har åbent fra 7-17 hver dag.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Grundlæggende børne- og menneskesyn, herunder børnefællesskaber

I Fuglebakkens Børnegruppe er der et stort fokus på oplevelsen af, at både børn og voksne skal føle sig som en del af et betydningsfuldt, nærværende fællesskab med fokus på, at leg og trivsel skaber læring, dannelse og udvikling. Vi ønsker at møde alle børn, voksne og forældre ud fra principperne om ligeværd, anerkendelse og respekt over for, at vi alle er forskellige, kan noget forskelligt, skal noget forskelligt og har forskellige ønsker. Det er vigtigt, at alle oplever, at de er af stor betydning for fællesskabet og hverdagen i Fuglebakken samt oplever nærvær i det daglige. Børnene kan opsøge den voksen eller det barn/de børn, de i perioder føler sig mest knyttede til eller trygge ved, eller de voksne og børn de ved, de lige nu kan få et fællesskab med fx om et fælles tredje. Hvert enkelt barn skal føle sig set og vigtig.

Vi arbejder ud fra, at alt hvad børn gør er der en særdeles god grund til. Det er en vigtig opgave for os som personalegruppe at være nysgerrige på børnenes intentioner.

Vi har fokus på målet at styrke børnenes oplevelse af at være en del af et ligeværdigt fællesskab, de kan regne med. Blandt andet arbejder vi med at opfordre børnene til at søge hjælp hos hinanden og hjælpe hinanden.

Vi arbejder målrettet med børnenes demokratiske processer og med at inddrage børnene i det daglige. Både ift. deres perspektiver på, hvordan de har det, men også fx på børnenes medbestemmelse på indretning og aktiviteter.

Legens vigtige betydning for udvikling, læring, trivsel og dannelse

Vi vægter leg og relationer højt mellem alle børn på tværs af køn, alder osv. Vi mener, at legen er meget vigtig for børnenes trivsel og deraf læring, udvikling og dannelse. Børnegruppen er funktionsopdelt og børnene bruger hele huset og haven til at bevæge sig rundt i til forskellige lege og relationer. På denne måde har børnene en høj grad af selvbestemmelse for, hvad de har lyst til at lave og med hvem og kan fx skifte mellem fysiske og mere rolige lege – altid med mulighed for guidning og støtte af nærværende og anerkendende

voksne.

Gennem legen udvikler børnene deres sociale kompetencer, deres sprog, fantasi, abstrakt tænkning, m.m. Vi har fokus på at skabe et miljø, som opfordrer til forskellige typer af leg, at legen kan og må udvikles, at børnene både kan deltage og lære af direkte deltagelse i leg og gennem perifer deltagelse.

Trivsel, læring, udvikling og dannelse

Vi arbejder ud fra, at trivsel er afgørende for mulighederne for læring, dannelse og udvikling. Trivsel – og derefter læring, dannelse og udvikling - kommer gennem gode relationer, oplevelsen af at blive set og hørt, oplevelsen af at være af betydning for andre og fællesskabet, at kunne byde ind med noget, at blive anerkendt for den man er og det, man føler. At få gode og sjove oplevelser i hverdagen, at kunne gå ud og ind af den trygge favn hos de voksne og komme tilbage og opleve, at der altid er plads, hvis man har brug for et kram eller et smil. At få vækket sin nysgerrighed og opleve følelsen af flow gennem både den frie leg og i de mere voksenplanlagte aktiviteter. At være tryk nok til at kunne prøve nye ting af, vide man bliver støttet og hjulpet, men også vide, at man kan sige fra, og at det anerkendes.

Vi arbejder ud fra hvert barns zone for nærmeste udvikling og tager dermed udgangspunkt i hvert barns potentialer og muligheder for udvikling og læring. Vi mener, at alle børn har individuelle behov og, at alle børn i deres børnehavetid kan komme i en udsat position. Vi har et tæt forældresamarbejde med daglige snakke, forældresamtaler efter behov og et ønske om forældredeltagelse. Børn skal trives på tværs af kontekster (børnehave og hjem) for at kunne opnå den optimale udvikling og læring, hvorfor vi også kan gå i dialog om barnets handlemuligheder i hjemmet.

Børn lærer ved at være nysgerrige og få svar, ved at blive udfordret i deres zone for nærmeste udvikling, ved at få tid, plads og ro til at bruge deres fantasi, møde forskellige materialer og legetøj til at skabe med. Børn lærer gennem de sociale, sproglige samspil med plads til "at turde" og "at ville".

Vores praksis understøtter, at læring, dannelse og udvikling sker over hele åbningstiden og understøtter børnenes sproglige, sociale, kognitive, motoriske og emotionelle læring. Vores praksis er nøje tilrettelagt og debatteret i personalegruppen, men altid med mulighed for at blive justeret, ændret eller helt skiftet ud, fx hvis vi gennem observationer og samtaler oplever, at børnene har fokus på og lyst til noget helt andet.

Til samling har en voksen en sang, der skal synges. Det er dejligt at lære en ny sang. "Jeg kan også en sang" siger en dreng og begynder selv at synge Alabadoster. En anden lille dreng kan nu også en sang "paraply paraply regn regn". Og pludselig er der flere, der har lyst til at dele deres egne sange, - og så blev det omdrejningspunktet for samling den dag.

En dreng på 4 år kommer hen til en voksen på stuen og spørger, hvorfor dog legetæppet til figurerne altid ligger i den anden ende af stuen, end hvor figurerne har plads. Om vi har tænkt over det? Det havde vi ikke, men fluks blev tæppet flyttet!

En dag til samling synger vi "Jeg har en flyvemaskine". Vi sidder i rundkreds med armene ude og laver fagter til sangen. På et tidspunkt i sangen skal man "himlen nå". To af drengene rejser sig fra rundkredsen og løber mod bordet, stiller sig op på det og rækker ud efter "himlen". Nogle af de andre børn løber efter. Andre bliver siddende og kigger på den voksne. Den voksne smiler stort, nikker og synger videre. De sidste børn spejler dette og får gennem den voksnes kropssprog lov til at følge med op på bordet. Alle børn står tæt tæt sammen på et lille bord og leger flyvemaskiner og andet fra sangen. Da børnene skal ned, bliver den voksne til Kaptejnen, der kalder over højtalerne og "kalder alle børnene ned i rundkreds" igen.

Må man stå, gå og kravle på bordene? Ja – når der ikke er mad på bordet, er bordet en del af indretningen til at hoppe fra, sidde på, lege under, man kan stå på et bord for bedre at nå noget højt oppe. Et bord er noget "man nogle gange sidder ved" – det spændende er, hvad man gør alle de andre gange ...

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vores pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i vores børnesyn (se ovenfor), som bygger på trygge relationer, leg, indretning med flere rum og forskellige funktioner og miljøer, arbejdet med børnenes oplevelse af at blive set, anerkendt, forstået, guidet og deres følelse af glæde og ro indeni. Dette skal foregå hele åbningstiden både i mindre voksenbestemte grupper med mere voksenstyrede aktiviteter og i grupper og aktiviteter, som børnene selv vælger.

Børnene deltager i de daglige gøremål i huset så som at vande blomster, tømme og fylde opvaskemaskine, ordne vasketøj, dække bord med madkasser, tallerkener og drikkedunke, tørre borde af før og efter frokost, m.m. De hjælper hinanden med at få tøj af og på som en helt naturlig hjælp, man giver til andre i et forpligtigende fællesskab. Ude i haven er børnene med til at feje, ordne blomster, luge m.m. Der er meget læring i dagligdagens rutiner og en genkendelighed, der er med til at give tryghed for de fleste børn.

Vi har et stort fokus på, at alle børn ved, hvad de skal gøre ved de forskellige skift, der er i vores struktur. At de ved, at de skal tage deres tøj af, når de kommer ind fra haven før frokost, gå ud og vaske hænder og derefter sætte sig i rundkreds om det blå gulvtæppe. Vi synger en madsang, mens vi venter på resten, og derefter sætter vi os til bords.

Vi vurderer alle børns trivsel, udvikling, læring og dannelse ved hjælp af Dialogredskabet, som danner udgangspunkt for en årlig forældresamtale. Men derudover vurderer vi alle børns deltagelse og engagement i aktiviteter – både planlagte og ikke planlagte, kontinuerligt hver dag. Vi er de samme voksne, som er sammen med denne mindre børnegruppe og ved at være til stede, nærværende, nysgerrige og lyttende samt ved at have et stærkt forældresamarbejde, er vi altid klar til at ”dreje lidt på praksis” ift. hvad børnegruppen har brug for og/eller lyst til. Derudover har vi brugt farveskemaer til kvantitativt at registrere børnenes deltagelse i forskellige aktiviteter, for at kunne analysere og justere mod at skabe større deltagelsesmuligheder for alle børn.

Vi arbejder aktivt med vores indretning som ”den tredje pædagog”. Vi har et hus med flere rum og kroge, som alle børn færdes i og bruger, men i disse ”store” rum arbejder vi meget med at skabe små rum i rummet ved hjælp af indretningen. Vi arbejder med ”behavior settings” – at tingene kan opfordre til en særlig deltagelse, men vi er også meget åbne for, at børnene kan opleve det og bruge det helt anderledes, end vi havde tænkt.

Børnenes deltagelse i diverse aktiviteter målrettes gruppen og kan være både perifer og fuld. Børn har forskellige forudsætninger på forskellige tider og til forskellige ting.

Vi har for eksempel et barn, som somme tider trækker sig, når vi laver fælles lege. I dag dansede vi en troldedans til musik. Barnet deltog, men da vi derefter skulle være trolde, der blev tryllet om, gemte hun sig bag den voksne. Vi overvejer: handler det om usikkerhed, når børnene skal finde på selv? Er det bedst med musik? Var gruppen for stor?

Vi har en dreng, som ikke vil have forklæde på, når der skal males/tegnes osv. I et samarbejde med forældre er vi enige om, at det skal han bare ikke, og at der gerne må komme maling mm på hans tøj. I starten havde drengen modstand mod deltagelse og gav selv udtryk for, at han skulle IKKE være med, for han skulle ikke have forklæde på. Gennem anerkendelse, tryghed, nærvær, smil, ro, dialog og kram deltager drengen nu med glæde og iver og får i den grad stimuleret sanser og fantasi samt oplevelsen af deltagelse i fællesskabets kreative aktiviteter.

I haven en eftermiddag sætter en voksen en gemmeleg i gang. De syv børn, der er tilbage denne eftermiddag slutter sig til legen. Den voksne trækker sig stille og roligt efter et stykke tid, da hun ser, at børnene selv kan organisere og fastholde legen.

Vi synes, det er fantastisk og det er et af vores pædagogiske mål, at børnene selv kan danne relationer, skabe lege og rum til sig selv og hinanden, og at de kan inkludere hinanden i deres liv.

En morgen spørger en dreng, hvorfor der egentlig aldrig er morgen-the. Drengen og pædagogen aftaler, at det da starter op næste morgen, og han anerkendes for den gode idé. Næste morgen er der the, men drengen vil ikke have noget. Den efterfølgende morgen er der også the, men han vil stadig ikke have noget. Han bliver spurgt, hvorfor, han ikke vil have en kop the, når nu han foreslog det? Han svarer, at han kan ikke lide the, men det er der mange andre børn, der kan, så det var bare til dem, han foreslog det. Og han har helt ret – mange børn flokkes om theen og hyggen om bordet.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Fuglebakken er som skrevet et meget lille hus med få børn og voksne, hvilket er med til, at vi alle har en tæt dialog og et samarbejde, der bygger på dialog, åbenhed og deltagelse. Forældrene tager sig ofte tid til at spørge ind til og høre om deres børns dag og tager sig tid til, at børnene kan vise dem deres lege, legetøj eller andre ting. Vi prioriterer meget højt også at have tid til at give informationer til alle forældre om deres børns dag. Alle forældre er velkomne til at tage en kop kaffe eller the i dagligdagen.

Alle børns trivsel, udvikling, læring og dannelse vurderes ved hjælp af Dialogredskabet, som danner udgangspunkt for en årlig forældresamtale. Derudover indkaldes forældrene til en samtale, hvis vi finder behov, og de kan altid bede om en samtale. Forældre er eksperter i deres barn, og vi vil altid meget gerne høre, hvad børnene fortæller om børnehaven derhjemme.

Der afholdes forskellige arrangementer med forældrene løbende fx arbejdsdage, julefest, forældremøder. Derudover holder vi Bedsteforældredag.

Vi yder løbende vejledning til forældre både i det daglige og til diverse samtaler. Dette omhandler blandt andet kost/indholdet i madpakkerne, sprogstimulerende lege/aktiviteter til hjemmet, hvordan børn og forældre kan håndtere, at der kommer en lille ny i familien, legeaftaler hjemme, renlighed, selvhjulpenhed m.v.

Fuglebakken har et aktivt ForældreKontaktUdvalg som blandt andet er med til at udarbejde læreplanerne.

En morgen er en af de ansatte nede på gulvet og banker ledninger fast til paneler, mens børnene leger i puderne på "kontoret". En mor kommer ind med sin søn, som glad springer ind i legen, og hun udbryder spontant "Ih, bare jeg dog også gik i børnehave!"

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn er betydningsfulde individer for vores Fuglebakken-fællesskab, og alle børn har noget at byde ind med. Vi ser barnets styrker og bruger dem i forhold til at kunne give alle børn muligheder for at vokse, blive set og anerkendt i fællesskabet for det, barnet kan og vil.

Vi mener, at alle børn har individuelle behov og alle i deres liv kan komme i udsatte positioner grundet forskellige ting. Dette kan være forældrenes skilsmisse, dødsfald i familien, at have fået en lillebror/-søster, en god ven er stoppet eller andet. Mange ting kan skabe større eller mindre betydning for et barns deltagelsesmuligheder på tværs af kontekster. Dette er vi åbne om og går i dialog med forældrene om. Vi arbejder med både at anerkende børnenes muligheder og begrænsninger i deltagelsen i huset samt arbejder med, hvordan vi øger børnenes trivsel og derigennem læring, udvikling og dannelse.

Vi arbejder aktivt med alle børns zone for nærmeste udvikling, som vi både justerer løbende i dagligdagen samt analyserer og vurderer på personalemøderne.

I Fuglebakken er der en relativ stram grundstruktur over dagen for at skabe genkendelige rammer for børnene. Hvad der så puttes ind i disse rammer varierer meget og der tages udgangspunkt i børnenes "dagsform", de pædagogisk planlagte temaer, vejret og børnenes ideer.

Vi bruger specialpædagogiske redskaber i varieret omfang ud fra faglige vurderinger. Dette er fx piktogrammer, time-timere, ekstra grad af forberedelse, m.m. Vi arbejder med en differentieret tilgang til at støtte og guide børnene.

Vi arbejder aktivt med vores indretning ift., hvad det enkelte barn eller børnegruppen har brug for til at være mest muligt deltagende og selvhjulpne. Vi indretter efter at skabe flest muligt lege/læringsmiljøer.

Vi har desuden et stærkt og godt samarbejde med PPR, hvor vi udvikler praksis og analyserer børnenes deltagelsesmuligheder/begrænsninger, trivsel, læring, udvikling og dannelse i samarbejde med bl.a. psykologer, specialpædagogiske vejledere, socialrådgivere, talehøreksulenter m.fl.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Til første maj rykker de kommende skolebørn ud i køkken-alrummet til frokost. De ved, det er de ældste, der spiser derude og har glædet sig til det. Vi bruger dette ryk som et af vores overgangsritualer. Der er før, under og efter måltidet flere forskellige ting, der øves med dem, og som vi har et særligt fokus på og arbejder videre med, fra da de var i mellemgruppen. De lærer selv at dække bord helt uden hjælp fra de voksne, genkende navnene på drikkedunkene og madkasserne. De har faste ting, de skal huske at have med på bordet hver dag, og efter mad skal de selv sætte deres tallerkener i opvaskemaskinen og deres ting i køleskabet. De skiftes endvidere til at tørre borde af, feje, sortere skrald m.m.

Under frokosten tales og øves forskellige ting, fx hvad de hedder til efternavn, hvornår de har fødselsdag, hvor de bor osv. Og der tales om ”almindelige” ting, hvormed de øver den daglige kommunikation. Der er også et særligt fokus på at kunne vente på tur i samtalerne, at kunne holde opmærksomheden og koncentrationen over længere tid. Der bliver læst meget og i perioder længere bøger med flere kapitler, som børnene skal kunne huske og følge med i over tid. Endvidere arbejdes der også i frokoststunden med dialogisk læsning med et fokus på nye ord, sjove ord, underlige ord m.m.

I Fuglebakken arbejder vi med Fri for Mobberi, hvilket der også arbejdes med de kommende skolebørn. Gennem Fri for Mobberi får børnene redskaber til at kunne se sig selv i en større sammenhæng og kunne se, hvad deres handlinger kan gøre og betyde for andre mennesker – også de gode handlinger. Med støtte fra de voksne skal de også i højere grad prøve selv at finde løsninger gennem kommunikation ved fx konflikter. Arbejdet med Fri for Mobberi er med til, at vi sammen med børnene får sat ord på mange følelser og handlinger. Vi taler med dem om at være gode venner, at være modige og at sige fra. Alt dette er med til, at vi får et godt og positivt børnefællesskab med værdier som omsorg og respekt for hinanden.

Vi ser løbende på børnenes behov, og hvad der rør sig i gruppen. For eksempel tager vi det op som emne, hvordan vi taler til hinanden, hvis vi oplever der i en periode, er en for hård tone. Omvendt tager vi også kommunikation op, hvis vi oplever, de er rigtig gode til det, for at få mere af det gode og bibeholde det.

I samlingerne om formiddagen er denne gruppe også opdelt fra de yngre børn. Her er fokus på at udvikle børnenes kognitive færdigheder så som hukommelse, fantasi, opmærksomhedsstyring og sproglige færdigheder. Der arbejdes fx med dialogisk læsning ud fra bogen ”SnakkePakker” og systemet ”LæseLeg”. Børnene øver sig på de bogstaver, de har i deres navn og øver sig i at skrive dem. Vi oplever, at børnene er meget glade for dialogisk læsning og selv trækker flere af aktiviteterne med over i den mere frie leg. De er stolte af det, de kan, og vil gerne vise det til resten af børnegruppen. Der øves bogstaver og tal som en naturlig del af hverdagen. Fx hvis vi taler om, hvad deres forældre hedder, taler vi måske om, hvilke lyde deres navne starter med. Her øves også at klippe med saks, holde på en blyant osv.

Børnene skal deltage i opgaver og aktiviteter, som de ikke nødvendigvis selv har valgt eller har lyst til. Det kan være svært for nogle, men er en vigtig ting at kunne i et fællesskab.

Vi går ture, hvor børnene lærer at gå godt i og holde øje med trafikken, og vi taler om, hvordan man skal opføre sig i trafikken. Børnene øver sig i at få pakket de rette ting i deres rygsæk – hvad er vigtigt at have med? De skal øve sig i at holde styr på egne ting og hjælper hinanden.

Vi arbejder målrettet med, at de skal lære at kunne forstå og følge en kollektiv besked, at de skal kunne klare alle toiletbesøg selv, de skal kunne gå ture i trafikken med en opmærksomhedsstyring mod det vigtige, være selvhjulpne ift. tøj og være med til oprydning både ude og inde.

Børnene har medindflydelse på, hvad der skal synges, læses og arbejdes med og deres mening er af stor betydning.

Alle børn i Fuglebakken er en del af et fællesskab, hvor vi hjælper hinanden og er en del af et større fællesskab på tværs af alder, køn m.m. og den hjælpsomhed og tolerance de lærer op gennem hele deres børnehaveliv, mener vi også, gør dem klar til deres nye skoleliv.

I Fuglebakken får børn mange kompetencer. Børnehavelivet har en stor værdi i sig selv og er på samme tid med til at gøre børnene klar til det fremtidige liv. Vi bruger meget tid på at klatre i træer, bygge huler, save med sav og skrue med skruetrækker, være med til at plante og ordne have, gøre rent og passe potteplanterne, reparere gammelt legetøj, sætte kæden på en cykel, kunne sige, hvad man mener, men på samme tid acceptere, hvis flertallet mener noget andet. Børnene lærer og mestrer mange ting, som er med til, at de kan være modige mod at lære endnu flere. De får en tro på sig selv.

Vi synger overgangssangen "Klar, parat, start" og udfylder "Her er jeg"-skemaer som en del af brobygningsarbejdet fra børnehave til skole. Da vores børn på en årgang som oftest skal starte på mange forskellige skoler, tager vi på få skolebesøg og opfordrer forældre til at være særligt deltagende i denne del.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi ligger i et skønt område med kort afstand til nærmest alt. Vi elsker at gå på ture og lægger vægt på ture ud af huset så ofte som muligt.

Vi går på boldbanerne ved HVB. Det er et godt sted at spille bold og øve motorik. Børnene bliver bekendte med området og ser sportsklubben, som er et sted, man også kan lege. Det er en rigtig god indhegnet boldbane med mål, som giver rig mulighed for både fodbold og andre gode boldlege, fangelege osv. Der er små træningsbaner, hvor børnene kan hoppe over noget, kravle over noget samt et kæmpe klatrestativ.

Vi bruger biblioteket og finder selv de bøger, børnehaven skal låne. Bøgerne bliver bragt ud til os hver 3. måned. Når børnene har fundet bøgerne, er der også tid til at læse bøger og lege, og de får et indblik i, hvordan et bibliotek fungerer. Biblioteket har en lukket gård, som vi bruger til at lege i. Her er en masse store klodser, som børnene kan bygge med og kravle på, og børnene lærer også at tage hensyn til andre børn, de ikke kender.

Om sommeren bruger vi børneunderholdning i Folkeparken med sang og dans.

Hver ferie har vi et samarbejde med Spirebakkens Børnehus i Trekroner. Vi er i deres hus i ferierne, og indimellem besøger de os, så børnene i begge huse lærer hinanden at kende og genoptager nogle lege eller relationer, de fik i ferien.

Vi går til et plejehjem og bruger de ældres træningsbane. Vi kalder det "de gamles legeplads". Her kan de møde ældre mennesker, der sidder ude og nyder vejret. Det er også til glæde for de ældre, at børnene leger her. Vi har et stort ønske om at få et samarbejde med plejehjemmet om, at fx den ældste gruppe børn kunne komme på jævnlige besøg og fx spille spil, tegne, gå med på en tur, spise frokost sammen eller andet som kan være til glæde og gavn for både børnene og de ældre.

Vi bruger nærmiljøets legepladser og særligt med et fokus på skolens legepladser ift., hvor vores gruppe af børn skal starte i skole.

Til jul er vi i kirke og synge julesange og danse om juletræet.
Ind i mellem får vi erhvervspraktikanter fra folkeskolen i praktik.
Vi har et ønske om at få et samarbejde med pædagogseminariet ift. at være uddannelsesinstitution.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vores læringsmiljø skal være trygt, varmt og anerkendende, så alle børn tør at give udtryk for deres behov og følelser. Vi skaber alsidige læringsmiljøer, som både kan give tryghed men også udfordre og udvikle børnene. Vi guider, opmuntrer og skaber udvikling igennem læringsmiljøet – i naturen i haven, på stuerne, på tur i nærmiljøet. Dette både gennem leg og i de planlagte voksenstyrede aktiviteter. Vi viser glæde og engagement i vores samvær med børnene og vægter nærværet højt.

I Fuglebakken er der muligheder for at være i hele huset, og der er forskellige muligheder for forskellige lege. Vi har små lege- og læringsmiljøer som er tydelige og indrammede i små zoner. Det gør, at der kan være mange børn, som kan sidde sammen og stadig have mulighed for at fordybe sig. Nogle børn har brug for ro og overskuelighed, og det kan de små legezoner give dem. Allerede fra morgenstunden skaber vi små lege-scenarier med legetøj fordelt rundt i huset, så det er tydeligt for børnene, hvad de kan lege med og hvor. Dette giver en ro fra morgenstunden og er overskueligt for barnet, når det kommer ind. De kan allerede inden de siger farvel til forældre, have en ide om, hvor de vil lege. Dette giver en tryk start på dagen.

Der er åbenhed for at læringsmiljøet kan ændre sig, hvis der er nogle børn, der har andre kreative måder at bruge tingene på. Børnene udvikler sig igennem legen, og derfor er det vigtigt, at de har selvbestemmelse i deres lege.

De voksne er hele tiden i dialog om indretning, og vi forholder os til børnegruppens behov, og hvad der rører sig i børnefællesskabet. Vi er meget bevidste om, at rammer og indretning har en stor pædagogisk betydning for det enkelte barn og i det fælles børnemiljø, så derfor er vi i dialog med hinanden og giver os tid til at rykke rundt på legemiljøerne, hvis de ikke fungerer for børnegruppen.

Børn skal lære og være i trivsel hele dagen, og at det er vigtigt, at vi også har fokus på eftermiddagen ude i haven, så det ikke bliver ventetid for, hvornår man bliver hentet. Derfor kan der blive læst i bøger, tegnet, malet, lavet perler osv. Vi kan lege sanglege, fangelege eller andre gode lege. Vi kan finde dyr, som vi putter i et terrarie, vi kan lege med vand. Vi ser os selv som nærværende voksne, der kan sætte i gang, guide eller bare være der for det enkelte barn. Vores fornemmeste opgave er at guide børnene på vej, både med det sociale og det følelsesmæssige. Vi vil gerne, at alle taler pænt til og om hinanden, at børnene bruger et sprog uden grimme ord. At de lærer at sige nej på en god måde samt være gode til både at spørge, om man må være med, men også at den der bliver spurgt, godt må sige nej. Hvis vi voksne ser, at en gruppe af børn leger rigtig godt, og vi vurderer, at det vil ødelægge den leg at tage en mere med, så er det vores opgave at

få barnet til ikke at føle sig afvist. Og det er ok for gruppen, der leger, at sige nej. Vi skal hjælpe det barn, der står tilbage, med at finde en anden god leg eller sætte noget i gang, som andre slutter sig til.

Vi arbejder med Fri for Mobberi. Alle børn har en trøstebamse, som bruges til både leg og trøst. Børnene ved, at hvis en er ked af det, så kan de give trøstebamsen til ham/hende. Vi arbejder målrettet med, at vi har en god, anerkendende tone til hinanden, at alle behandles respektfuldt, at alle er en betydningsfuld del af fællesskabet. Vores sociale fællesskab er af stor betydning, og vi har stort fokus på, at alle er en del af det.

Vi har på et p-møde aftalt, at vi skal lave et projekt, hvor hvert barn skal tage et billede af, hvor de bedst kan lide at lege udenfor i haven, og hvor de bedst kan lide at lege indenfor. Derefter skal de også tage et billede hvor de ikke kan lide at lege, både ude og indenfor. Dette vil give os en mulighed for at se tingene med børnenes øjne og i et børneperspektiv.

Vi er i et gammelt hus med en ældre have – og dette har sin charme. Vi har mange ting og mange ting at kigge på, røre ved, se på, lege med og undrer sig over. Børnene er med til at skabe pynt til væggene, til lofterne, til udendørs osv. Vi har mange pottedplanter indendørs, om vinteren har vi levende lys om morgenen ved entrédøren. Vi har smukke blomster og planter i haven, som vi nyder at se på og dufte til.

Vores miljø, ude som inde, er med til at skabe sociale deltagelsesmuligheder, forskellige former for lege, mulighed for legerelationer på tværs af alder og køn, børnene kan blive inspireret og kan inspirere os andre, og de kan bruge og mærke deres krop.

En dag vi lavede nye læringsmiljøer, blev udklædningstøjet og nogle borde flyttet. Det gjorde, at der var et par børn, som nu så muligheden i at lave teater, bordet blev til en scene. Der kom stole frem til tilskuerne. Der kom flere børn til, nogle ville gerne være med, og andre ville bare kigge, som så blev tilskuere. Der blev også lavet billetter af nogle børn. En leg på næsten to timer og som inkluderede mange børn med forskellige deltagelsesmåder.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fuglebakken er en meget lille institution, hvor børn og voksne kender hinanden godt. De voksne kan have et godt overblik over, hvordan børnene har det. Derfor kan vi hurtigt guide og hjælpe, hvis vi ser et barn, der er trist eller har brug for hjælp til at komme ind i en leg. Det kan også være at barnet har brug for omsorg og

måske savner sin mor eller far. Dét at vi er et lille hus, samt at vi deler os i små grupper, kan skabe tryghed og derigennem mulighed for i en tryk ramme at udfordre børnenes grænser inden for deres zone for nærmeste udvikling.

Vi arbejder med børnenes udvikling gennem en anerkendende pædagogik, hvor børn har en høj grad af medbestemmelse, hvor de bliver hørt og deres input bliver taget alvorligt. Vi arbejder i et miljø, hvor børnene oplever sig værdsatte og værdifulde.

I Fuglebakken kræver det, at de voksne skal være åbne og klar til, at tingene kan laves om, og at det ikke altid bliver, som vi havde planlagt.

Vi italesætter, benævner og roser børnene, når de har mestret noget eller har turdet noget, som er svært. Vi kan mærke på børnene, når vi italesætter, hvad de kan eller roser dem, at de vokser - de retter sig op og smiler over hele hovedet.

Vi kan også bruge det at benævne og rose børn, der er udfordrede eller er i en udsat position, så både det enkelte barn, og dem der står ved siden af hører, hvad dette barn kan. På den måde kan vi både opbygge selvværdet hos det enkelte barn, men også sende historien om, at det barn kan nogle ting og bliver rost af en voksen.

I personalegruppen taler vi om børnenes engagement og deltagelse. Vi bruger forskellige evalueringsmodeller på vores personalemøder til at diskutere børnenes deltagelse og muligheder for læring. Ud fra dette diskuterer vi, hvordan vi kan tilrettelægge næste projekt, hvor vi matcher disse børns kompetencer og interesser. Man udvikler sig ved at deltage. I Fuglebakken har vi ofte fokus på, at den perifere deltagelse også er af høj betydning, og at nogle børn skal "se det an", før de er helt klar. Vi har højt fokus på børnenes potentialer og ikke "blot" på deres aktuelle formåen.

- Alle børn og voksne kender hinanden rigtig godt.
- Vi er meget opmærksomme på og arbejder aktivt med, at alle børn skal have mindst én voksen, de er særligt trygge ved.
- Vi har fokus på samspil og tilknytning, så børnene er trygge og dermed har større mulighed for at deltage og udfordre sig selv.
- Vi støtter børnenes nysgerrighed og følger deres interesser. Vi er meget omstillingsparate.
- Vi arbejder med børnenes koncentration og vedholdenhed i deres deltagelse – også om emner og aktiviteter, som ikke altid var deres førstevalg.
- Vi har "Børn" på som punkt på dagsordenen ved alle personalemøder.
- Vi arbejder med både små og større fællesskaber på tværs af alder, køn og interesser.
- Vi arbejder ud fra børnenes potentialer.
- Vi arbejder ud fra at børn i høj grad erfarer og lærer gennem interaktioner med andre, og vi arbejder med både fri leg og mere arrangerede aktiviteter i varierede gruppestørrelser.
- Vi arbejder med at se det enkelte barn både som individ og en del af en gruppe.
- Vi arbejder ud fra børnenes nærmeste udviklingszone
- Vi har fokus på børnenes selvhjulpenhed men også, at de hjælper hinanden fx i garderoben eller, at de højeste hjælper de laveste med at nå ting i stuen osv.
- Vi giver tid til at børnene kan øve sig og lære selv fx via verbal guidning i stedet for at gøre det for dem fysisk.

Der var en dag, hvor en dreng sagde til samling, "Jeg kan lære jer en ny sang", han fik lov til at synge, og vi roste ham og spurgte om der var nogle andre, der ville synge en sang og der var også et andet barn der bød ind med en sang.

En anden dag blev der fortalt HC Andersen eventyr med figurer, hvor de børn, der kunne huske historien, eller bare ville være med til at fortælle, hvad der skete, bød ind på historien. Det var ikke noget vi havde aftalt på forhånd, men det viser, at der er en kultur, hvor børnenes input og mening er vigtige, og at de må deltage i forskellige situationer i et pædagogiske læringsmiljø.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en resource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Da social læring og udvikling fremmes bl.a. via legen, har vi sat legen højt i Fuglebakkens børnehave. I Fuglebakken må man lege i hele huset, og når man ikke spiser, må man fx også bruge bordene til leg. Der er mange kreative måder at bruge rummene på. Den ene dag er der katte over det hele, en anden dag er der MGP på kontoret. Når der bliver leget, er det på tværs af alder og køn, og vi oplever, at der tit er åbenhed for, at der kan komme flere ind i legen. Hvis der er nogle børn, der vil lege alene, må man selvfølgelig også gerne det.

Vi oplever, at det har stor betydning, at vi er et lille hus, hvor børn og voksne kender hinanden godt. Hvis der er sygdom, ferie eller det er sent om eftermiddagene, er der ikke så mange børn at vælge imellem, når der skal leges. Dette gør, at børnene lærer at lege med alle børn og derved får nogle andre kompetencer og lege, som de måske ikke ville have fået, hvis der var flere legemuligheder.

Vi arbejder med Fri for Mobberi. Det er et arbejdsredskab, som vi bruger til dialog med børnene om gode og dårlige måder at være sammen på, og hvornår man er en god ven, hvordan vi kan hjælpe hinanden osv. Vi laver også Børnemassage, da det også er med til at forbygge mobning.

Vi voksne har et stort ansvar for, om vi sætter de rigtige rammer, og at alle børn bliver inkluderet i fællesskabet. Vi fordeler os i huset, er nærværende, anerkendende og til stede til at støtte og guide. På nogle tidspunkter er vi mere deltagende end andre gange, hvor vi er mere observerende. Der sidder som regel også altid en voksen på gulvet hele dagen på stuen og er tilgængelig. Det giver en trykthed for nogle af børnene, og vi kan bygge en god relation op til børnene ved at være nærværende, snakke, eller der kan sættes en lege i gang sammen med den voksne, og derefter kan vi få inkluderet nogle børn, der kan være med i det fællesskab.

Vi voksne er opmærksomme på, hvad der foregår i børnefællesskabet og hjælper de børn ind, som har brug for det.

For at fremme barnets sociale læring og udvikling, har vi et tæt forældresamarbejde, hvor vi løbene taler om barnets udvikling, og hvordan vi kan hjælpe hinanden til at støtte barnet i den rigtig udvikling og retning.

- Vi arbejder aktivt med observationer og praksisfortællinger af børnenes leg, deltagelsesmuligheder og vores arbejde med deres sociale udvikling. Dette drøftes både i dagligdagen og på personalemøderne. Her har vi særligt fokus på, at alle skal være en del af fællesskabet, om alle leger med nogen, hvem de leger særligt med, hvilke typer af lege der leges, samt vores betydning for børnenes sociale fællesskaber.
- Vi bruger Hjernen og Hjertet som redskab både i vores almindelige arbejde og ifm. forældresamarbejdet.
- Vi har fokus på, at børnene hjælper hinanden, og at der er en kultur, hvor børnene kan søge hjælp hos hinanden.
- Vi arbejder med demokrati i hverdagen. Børnene skal lytte aktivt til hinandens argumenter, opleve at et flertal kan bestemme, de lærer at stemme.
- Vi arbejder aktivt og italesætter børns forskellige behov og muligheder. På denne måde får børnene mulighed for at lære at tage hensyn, at der nogle gange er forskel på, hvad man kan og må. Børnene bliver rummelige.
- Vi ser forskelligheder som ressourcer – både blandt børn, voksne og familierne.
- Vi arbejder med de sociale relationer på tværs af køn, alder, interesser mm. Både i kraft af, at vi er så få børn, og fordi vi inddeler børnene i forskellige grupper.

En dag er der en dreng på 4 år, der spørger, hvad vi bruger "de der billeder på væggen" til. En personale forklarer ham, at det hedder piktogrammer og at de er der, fordi det for nogle børn er nemmere at se en besked end at høre en besked.

Det er sagt før at i Fuglebakken, er det vigtig at børn har medindflydelse. Der var en dreng som syntes, det var ærgerligt, vi ikke så lysbilleder mere, og det snakkede vi om, og efter nogle dage var der lige tid og rum til at vi kunne tage lysbillederne frem. Han var stolt over, at "det var hans ide", og de andre børn oplevede, at her kan man godt være med til at bestemme, hvad vi skal lave i børnehaven.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder i Fuglebakken med en tryk tilknytningsrelation mellem børn og voksne, og vi hjælper og taler pænt til hinanden. Dialog er en af de vigtigste forudsætninger for interaktion, leg og læring, og vi arbejder målrettet med børnenes sproglige udvikling. Vi har tid til samtaler, tid til at lytte og tid til at støtte dem i dette med de andre børn. Børnene oplever voksne, der taler pænt og roligt til hinanden og som både bruger sproget til hverdagskommunikation, til at afstemme aftaler og til fjol og spas.

Vi opfordrer børnene til at bruge sproget i konfliktsituationer og hjælper dem til, hvordan og hvad de fx kan sige: "Prøv at spørg, om du må være med " eller "Prøv at spørg, om du må prøve cyklen" - frem for at tage den eller "Sig stop med dine ord". Det er vigtigt, at vi hjælper og støtter børnene i at bruge sproget, i alle dagligdagssituationer og jo bedre relationerne er, jo bedre tør barnet også at udtrykke sig. Vi er forbillede for børnene, så det skal være os, der går forud og viser vejen. Der er ikke noget som at fjolle og lege med sproget. Børnene elsker, når de voksne fjoller.

Vi arbejder bevidst med at udvikle og nuancere børnenes ordforråd, gennem dialogisk læsning, gennem at forklare om og vise børnene nyt, lære børn om ord og begreber, og ved at samtale med børnene. Ligeledes arbejder vi tematisk med ordforrådet f.eks. omkring forårsord, hvor vi tager billeder og gør ordene visuelle samt bruger litteracy.

I Fuglebakken bliver der sunget hver dag, og der bliver læst i bøger hver dag. Vi arbejder også med Dialogisk læsning. Der er en kultur for at læse eventyr også med små dukker/brikker, hvor børnene selv bidrager eller byder ind med, hvad de kan huske af historien. Der er fri adgang til bøger, og vi ser tit børn sidde og kigge i dem og læse for hinanden ud fra billederne. Vi har også en kurv fyldt med Pixibøger, som der kan tage med ud i haven, især om sommeren i en hængekøje, er det hyggeligt at læse i Pixibøger. Der er fri adgang til papir, tusser, farver mm., hvor der kan tegnes og skrives. Vi har fokus på 'litteracy' i vores indretning bl.a. også ved hjælp af diverse plakater.

Vi arbejder med bogen "SnakkePakker", en bog om sprogudvikling og tilhørende aktiviteter, og vi arbejder med LæseLeg.

Børnene bliver delt op i mindre grupper bl.a. til samling, garderobesituationer, både når de skal ud og når de skal ind, når vi har pædagogiske aktiviteter, når vi spiser frokost m.m. Det giver mere tid til fordybelse, selvhjulpenhed og til sprog og dialog. Jo mere selvhjulpne børnene er, jo mere tid er der til at snakke f.eks. i garderoben. Vi oplever, at de voksne har mere tid til at snakke, i mindre grupper.

Til frokost er det også et af de tidspunkter, hvor der kan blive snakket og fortalt og få de børn, som ikke siger så meget til at snakke.

Vi har gennem tiden som pædagoger fået meget af vide om børnene og deres familier osv. lige præcis ved måltidet. Der er ro og nærvær, og man skal ikke lige nå noget. Alle sidder og spiser i en rum tid. Derfor er måltidet vigtig i forhold til både relationsopbygning barn/voksen og barn/barn og for arbejdet med den sproglige udvikling.

Vi arbejder med sprogvurderinger af børnene og har en god kontakt med talehørekonsulenten, hvor vi kan tage børn op på fokustemaet, hvis vi har brug for sparring.

Her kommer det gode forældresamarbejdet også i fokus, så vi kan have en tæt dialog omkring det enkelte barn, og hvordan vi sammen kan skabe sprogfremmende miljøer.

- Vi arbejder aktivt med den sproglige udvikling hele dagen og i alle vores aktiviteter.
- Til samlinger har vi særligt fokus på dialogen, at genfortælle hverdagsoplevelser, vi synger sange og laver rim og remser med rytmer.
- Vi laver mange sanglege og fagtesange. Vi synger meget og også gerne temasange fx om forår, jul, dyr osv.
- Vi læser meget med børnene, og der er bøger til rådighed altid. Vi læser også bøger uden billeder, hvor børnene selv skal danne billederne inde i hovedet.
- Vi arbejder med at udvikle børnenes muligheder for abstrakt tænkning, fantasi og refleksion.
- Når vi spiser, øver vi at small-talke i vores små grupper.
- Vi støtter børnene i at sætte ord på følelser, og at alle følelser er ok.
- Vi bruger litteracy i indretningen.
- Vi ønsker at komme i gang med "Dans en bog" igen.
- Vi arbejder med Fri for Mobberi og den gode kommunikation.
- Vi arbejder med den non-verbale kommunikation.
- Vi arbejder med Sprog i Samspil, SnakkePakker og LæseLeg.
- Vi arbejder aktivt med Dialogisk læsning.
- Vi ønsker at lave mere teater for og med børnene.

En dag tog en voksen håret ned over hovedet og briller uden på håret, og der blev leget cafe! Men det at den voksne snakkede anderledes, så anderledes ud, gjorde at nogle børn syntes, det var meget sjovt og var med på legen, mens andre ikke rigtig vidste, om det nu var "Louise" eller en anden!...

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Til trods for Fuglebakkens lille størrelse, er der mange steder indendørs, hvor børnene kan udfordre deres krop og bevægelse. På kontoret er der en ribbe, hvor børnene kan kravle op og ned eller hoppe ned i en masse madrasser og puder. Nogle gange skubber de også et bord over, de kan hoppe fra. Her er der plads til at tumle og lege brydekamp eller slåskamp for sjov. Der bliver også bygget huler, og der bliver danset til MGP og andet god musik. Dette er et rum, hvor de virkelig kan bruge deres krop og mærke sig selv og andre. Det er et rum, hvor børnene også skal passe på hinanden, f.eks. når de hopper ned fra ribben eller bordet. Der er også mulighed for at sidde i madrasserne og høre eventyr, eller andre børnehistorier og her lærer børnene om demokrati og at tage hensyn til hinanden, da det er svært at hoppe fra ribbe og ned i madrasser, når der sidder børn og hører historie, og selv om man rigtig gerne vil hoppe, må man vente, til der igen bliver plads til at hoppe.

Ude i gange er der ”hullet”, som børnene kan kravle ind og ud af eller hoppe ned på en madras. Vi har en hems i køkkenet, hvor der kan kravles op og ned. Oppe på hemsens bliver der tit leget forskellige rollelege eller læst historier.

Så er der stuen, som har en masse små lege- og læringsrum, men som hurtigt kan blive til andre rum f.eks. til bevægelse. Det kan være en forhindringsbane, cirkus eller teater. Der skal rykkes rundt på borde, stole og det er børnene selvfølgelig med til, og her bliver der som regel snakket om, hvor stærke vi er, og hvor tunge stolene er osv. Disse rum-rokninger kan både ske mellem børnene selv eller i en pædagogisk aktivitet. I Fuglebakken må børnene gerne sidde eller gå på bordene, når der ikke er mad på.

Haven byder både på bevægelse og mange sanseoplevelser. Der bliver tit lavet forhindringsbaner i haven, og det smitter af på børnene, som selv laver baner eller spørger en voksen om hjælp. Der bliver brugt alt fra kasser, brædder, gryder osv. To kasser og et langt bræt, så kan de gå på line og træne balance.

Der er også alt det andet ude i haven; der er "højen", som børnene triller ned af eller suser på løbecykler ned af i fuld fart! Der er rutsjebanen, klatretræer, cykler, hængekøjer, trampolin om sommeren. Der er adgang til vand det meste af året, som gerne bliver brugt til mudderkage eller male med vand med en pensel. Der er masser af forskellige planter, der stimulerer smags-, syns- og lugtesans.

Vi leger også lege som "Tornerose var et vakkerbarn", "Kom hjem alle mine kyllinger", "Hvad er klokken hr. Løve" eller "Banke, banke bøf". I disse lege kan alle børn være med, og der er masser af bevægelse samt en læring af sang/legekultur, som de tilegner sig, og denne læring er vigtig at kunne, når de starter i skole.

I Fuglebakken er vi også kreative, hvor vi både kan male inde og ude. Det er både voksenbestemte ting, vi maler og fri fantasi. Vi leger også med både modellervoks og ler, som er godt for finmotorikken. Børnene kan altid selv tage sakse, lim, farver og papir frem, og de kan altid lave noget med perler eller deres sy-klud, hvis de får lyst.

Lige meget om vi laver Børneyoga, danser efter eventyr, laver massage eller andet, er der altid plads til, at børnene kan komme med andre input til historien og aktiviteten, og det kan tage en anden drejning.

Generelt er der mulighed for, at børnene kan forfølge deres egne ideer. Tingene er ikke for "færdige", men kan bruges på nye måder. Vi har kun begrænset børnelegetøj i plastik såsom spande og skovle. Til gengæld har vi masser af ting fra loppemarkeder, som stimulerer fantasien.

Vi er jo i den grad rollemodeller for børnene, derfor er vi aktivt involveret i legene, dansene osv. Der var en morgen, hvor et barn startede med at tromme, så kom der et til barn og trommede med. Der var en voksen, der begyndte at danse til trommerne, det tiltrak flere børn, som også begyndte at danse og pludselig blev det til stopdans efter trommer. Dette viser på en tidlig morgen, hvor vigtig det er, at voksne er med og tør bruge kroppen sammen med børnene, og hvor skønt det er at følge børnenes spor.

I de aktiviteter, som vi voksne planlægger, er der altid plads til, at børnene kan komme med input. Der er således måske planlagt to træer i yoga-skoven, men fem børn rejser sig og vil være træer. Det er helt fint – legen fortsætter nu med fem træer. Der plads til, at historien tager en drejning.

- Vi ansatte udviser bevægelsesglæde og lyst, som smitter af på børnene.
- Vi indretter til både stille og mere vild leg – både ude og inde.
- Vi bygger mange forhindringsbaner – både ude og inde.
- Vi bruger vores indretning og møbler på forskellige måder. Fx må man gerne stå og kravle på bordene, bygge huler inde i reolerne, hoppe fra skrivebordet osv.
- Vi arbejder med Fri for Mobberi og dets massageprogram – dem man rører ved, driller man ikke.
- Vi arbejder med sanseintegration.
- Haven er opbygget, så man både kan cykle, ligge i hængekøjer, lege i sandkasser, klatre i træer, løbe og rulle ned af den store bakke, hvile i græsset, bygge huler, gå på opdagelse efter smådyr, smage og dufte til blomster, krydderurter, bær og frugt m.m.
- Børnene nyder gerne et skønt fodbad.
- Der tages udgangspunkt i børnenes zone for nærmeste udvikling.
- Vi afholder jævnligt afslapning.
- Børnene øver deres selvhjulpenhed med støtte fra voksne eller andre børn.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Fuglebakken er vi meget ude, og det gør, at børnene får en oplevelse af årstiden, som skifter og vejrets forskellighed. Vi er ude mindst to gange om dagen og spiser eftermiddagsmad uden for i alt slags vejr. Vi sidder under et halvtag og spiser ved et langt bord med voksdug på, og børnene må sætte sig ved siden af de børn, de vil.

Vores have er en gammel have, med masser af træer, bærbuske, blomster, græs og ukrudt og ikke mindst en kompostbunke, hvor der altid er dyr at finde. Det er en have, hvor børnene i høj grad kan udforske sig selv og naturen. I haven er der mange forskellige træer, der kan klatres i og som har forskellige sværhedsgrader. Vi har et gammelt juletræ som lige nu bliver brugt til klatring og stige. Når vi holder motionsdag saver børnene selv deres medaljer ud fra grene af det gamle juletræ og resten laver vi bål af. Her er der meget læring, både i forhold til genbrug af juletræet og en erfaring i, hvad man kan bruge træer til og en god snak selvfølgelig om, hvilke andre ting, der er lavet af træer, og hvor mon deres juletræ er nu? osv.

Når børnene klatrer i træer, er der mange lege og læringsmuligheder i gang. De kan gøre sig erfaring med natur og udeliv, øve deres grovmotorik, udfordre egne grænser, ved fx at turde klatre højere op. Dette oplever vi hver dag "se mig- se hvad jeg kan" og de løber forældrene i møde, og skal vise, hvad de nu kan!

Der er flere områder, hvor børnene må grave i jorden. Her oplever de forskelligheden i at grave i jord kontra sand. Jorden er hårdere at grave i, den har også en anden farve, og når man blander vand i, bliver konsistensen anderledes end i sand. Legehuset kan da også lige blive malet med lidt mudderfarve.

I Fuglebakkens have er der masser af frugtbuske, krydderurter, jordbær, rabarber og en masse frugt- og nøddetræer, som børnene kan finde i haven og smage på, her bliver en masse forskellige sanseindtryk brugt. Det er også med til, at vi har et rigt fugle- og insektliv og en masse eger.

Der er højt til loftet, når vi er ude, der er plads til store bevægelser, højtråbende børn, og så er der også en anden ro og fordybelse. Pludselig ligger vi og kigger op på skyerne, lidt efter vander vi blomster eller leder efter snegle. Man kan gå med hinanden i hånden og lede efter regnorme eller gamle kastanjer i sandkassen, måske en skat, der er gemt? Og til sidst spiser vi måske en mudderkage.

Som i de andre læreplanstemaer er det vigtigt at være en god rollemodel. At have en nysgerrig tilgang sammen med børnene, udforske naturen sammen, lede efter dyr og vise børnene nogle af de steder, de måske ikke selv har opdaget. Kigge på dyrene og undersøge dem, hvor mange ben har en edderkop, hvor mange prikker er der på mariehønsens skjold osv. I børnehaven er der en pige, som til at starte med ikke turde røre en regnorm, og nu er det bedste hun ved at finde dyr, og der er ikke et lille dyr i haven, hun ikke tør røre ved. Det har givet hende en masse selvtillid, og hun viser gerne dyrene frem og hjælper de andre børn med, hvordan man skal gøre.

I haven kan man altid få vand til at eksperimentere med, og der er mange forskellige ting til at lege eller bære vandet i. Der er nogle plastikting, spande, vandkander, forme mm. men mest af alt er der gryder, pander og andre sjove metalting, som er med til at give børnene forskellige oplevelser af materialer og vægt.

Især i dette tema oplever vi, at børnene har brug for vokseninitierede aktiviteter. Børnene har brug for, at de voksne guider og fortæller, for at der sker særlig læring omkring naturen. Børneperspektivet tilgodeses i så vid udstrækning som muligt. Det kan fx være ift. hvilke dyr, de synes, der skal være i vores terrarie. De spørgsmål som dukker op omkring dyr og natur er selvfølgelig retningsgivende for det, der skal tales om.

Vi oplever ofte, at børn, der har det svært i det sociale samspil, lettere finder en vej sammen med andre, når vi er på naturudforskning. Det kan både være sammen med den voksne, men det er også muligt at tage en ven i hånden og gå på ormejagt sammen.

- Vi er meget udendørs og bruger vores have aktivt. Herude mærker vi vejret og dets skifte, vi graver efter dyr, ligger på græsset og kigger på skyer, hopper i vandpytter, laver vores egen mudder, hvis ikke det har regnet længe, ser planterne og blomsterne udvikle sig.
- Vi taler meget om vejret
- Vi sorterer affald
- Vi arbejder med børnenes sanser udendørs – vi rør ved regnorme, leger med mudder, mærker at blæsten får vores hår til at "flyve".
- Vi har mange frugttræer, bærbuske, krydderurter mm. som vi følger udviklingen på og nyder, når det er klar til at blive spist.
- Børnene deltager aktivt i at holde haven.
- Ormehotel: vi gravede orme ud fra kompostbunken og lagde dem i glas. Vi undersøgte ormenes livscyklus. Regnorme med og uden "bælter". De fik mad og komposteringen blev fulgt.

- Grankogler i glas: hvad sker der med grankoglen i vand – og når vi tager den op igen?
- Går til åen og fanger haletudser.
- Etablering af et terrarium med havens dyreliv. Børnene finder dyr og er med til at rengøre og fodre og vande.
- Vi har lavet solsikkeprojekt, hvor vi har sået solsikke i hele haven, samt i små potter, og hvor børnene inden sommerferien fik en solsikke med hjem. Da alle børn var kommet tilbage efter sommerferie tegnede og malede vi efter solsikke, som derefter hang under halvtaket, og vi kunne under cafema-den beundrer værkerne.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Fuglebakken stræber vi efter, at alle er ligeværdige, at alle børn er unikke og har brug for at blive set og hørt med forskellige krav og tilgange, for at de kan trives, udvikles og lære i fællesskabet.

I Fuglebakkens fællesskab er der en kultur, hvor voksne og børn skal tale ordenligt og respektfuldt til hinanden, hjælpe hinanden, når der er brug for det. Når der er nye børn og voksne, er vi imødekommende og alle inviteres ind i fællesskabet.

Vi skaber ligeledes trygge rammer for børnene, så de har muligheder for at udtrykke deres fantasi og kreativitet. Det gør vi ved at have en anerkendende tilgang til barnet, og vi arbejder ud fra, at alle børn har individuelle måder at udtrykke sig på, og deres begejstring og deltagelse er meget forskellig.

Vi har fælles traditioner som jul, påske og fastelavn. Vi gør meget ud af den kreative del, hvor vi laver værksteder, hvor børnene kan lave kreative ting, som passer til traditionen. Der bliver pyntet op i næsten hele huset, så det emmer af stemning, og man ved, at når man kommer ind i huset, så er det f.eks. påske. Til sidste jul lavede vi juleting/gaver af genbrug. Der blev lavet juletræer af kastanje grene, gamle syltetøjsglas blev til lygter. Der blev lavet engle af forskellige rester af gavepapir, stofrester, stjerner af garnrester osv. En proces, hvor genbrugstanken kom ind over og børnene var vildt begejstrede, og der var gang i værkstedet lige fra tidlig morgen af.

Vi har traditioner med julefest, hvor der er Luciaoptog, vi danser rundt om juletræet og laver varm kakao over bål samt luciabrød, som børnene selv har bagt. Alt foregår ude i haven. Vi har en bedsteforældredag, hvor vi planter blomster sammen. Vi har en arbejdsdag i Fuglebakken. Alle de traditioner er vigtige for tilknytningen til børnehaven og et godt samarbejde med familierne.

Vi justerer løbende på praksis og indretning med udgangspunkt i børnegruppens behov. Fuglebakken er børnenes hus, og de har stor indflydelse på både indretning og aktiviteter.

Vi holder samling og aktiviteter i små grupper hver dag, så vi både kan skabe tryghed og lave projekter, sange m.m. efter nærmeste udviklingszone. Vi synger hver dag til samling, og vi synger vores madsang hver dag, før vi spiser.

For at støtte op om børns kulturelle udtryksformer er det vigtigt, at vi voksne også her er gode rollemodeller og giver børnene forskellig kunstneriske arbejdsformer og i det hele taget er nysgerrige på børnenes måde at udtrykke og opleve tingene på samt ikke mindst at være åbne for deres idéer og se børneperspektivet.

- Vi leger og holder samlinger og aktiviteter i mindre grupper på tværs af alder, køn, m.m.
- Vi arbejder ud fra princippet om ligestilling på tværs af alder og køn.
- Vi har planlagt tid til "fri leg", hvor børnene ofte finder sammen om legen og ikke kun den allerede værende relation.
- Det er børnenes hus og de har stor indflydelse på fx indretningen, aktiviteter m.m.
- Vi justerer løbende på praksis, indretning m.m. ift. børnegruppens behov og ønsker.
- Vi laver mange forskellige kreative projekter – både ift. fx højtider, årstider mm og fx LæseLeg.
- Vi arbejder med højtiderne og årstiderne.
- Vi arbejder ud fra, at alle ting kan bruges forskelligt – vi bruger vores fantasi og opfordrer til, at børnene gør det samme.
- Vi har meget og forskelligt legetøj til at stimulere forskellige former for lege og legemuligheder.
- Vi har legetøj og forskellige materialer fremme, så børnene kan se det og nå det.
- Forældregruppen bakker op om kulturen og fællesskabet her. Fx ved at rydde op, når børnene hentes og ved at invitere alle til fx fødselsdage, have legeaftaler på tværs af alder og køn, være deltagende i dagligdagen m.m.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

>Skriv her.<

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC